

osztályrészül. A gondjaira bízott szent koronát elásva, külföldre menekült s különösen az angol és francia kormányoknál sokat fáradozott a magyar ügy érdekében. A hontalanság végre is megörölte idegeit s 1865-ben kegyelmet kapván, már csak elborult elmével térhetett vissza hazájába. Tébolydában fejezte be életét, 1869 január 12-én. Miskolcon, az avasi temetőben nyugszik s a város egyik főterén szobor hirdeti az utókor kegyeletét. 1846—47-ig a miskolci színházépítő társaság elnöke volt. 1847 márc. 27-ére alakuló közgyűlést hívott össze és bejelentette, hogy a színház építésére kibocsátott részvényeket 312 részvényes irta alá. (Ezek száma 1847 aug. 13-ig 349-re emelkedett.) A „Minervá”-ban a „Bérci lak” c. egyfedvonásos szomorujátéka és a „Kisfaludy Károly emléke” c. vígjátéka jelent meg. Az 1857-ben épült miskolci színház megépítése körül lelkes munkálkodást fejtett ki.

Szemere György (szemerei), regény- és színműíró, sz. 1863 okt. 30-án, Szabolcsban, megh. 1930 szept. 6-án, Budapesten. Erdemeiért megválasztották a Kisfaludy- és Petőfi Társaság tagjává. Színművei: „Egyéniség”, szmú 4 felv. Bem. 1903 ápr. 24. Nemzeti Színház. „Erősek és gyengék”, társadalmi szmú 4 felv. Bem. 1905 ápr. 8. U. o. „Siralomházban”, szmú 1 felv. Bem. 1906 márc. 31. Uj betanulással 1922 febr. 10. — Nemzeti Színház. „Bolond Istók”, népies daljáték 3 felv. zen. szerz.: Kun László. Bem. 1907 okt. 1. a Népszínház — Vígopera megnyitóján. — „Ó!” szmú 4 felv. Bem. 1910 febr. 12. Magyar Színház. — „Viszontlátás” szmú 2 felv. Bem. 1922 febr. 10. Nemzeti Színház. Fordítása: „Az ember élete”, színjáték 5 felv. Irtá: Andrejev Leonid. Bem. 1919 jun. 16. U. o.

Szemere Gyula, színész, sz. Budapesten, 1889 június 9-én. 1911-ben lépett a színpályára. Működött az Apolló Kabarénál, majd a háború után New Yorkba ment. Azóta ott működik. (Családi neve: Sziránska.)

Szemethy Endre, színész, sz. 1903 december 1-én, Budapesten. 1926 szeptem-

ber havában lépett a pályára. (Atyja Sz. András, anyja Vajda Róza.) Működött Heltai Hugónál, Asszonyi Lászlónál, Fodor Oszkárnál stb. Főleg parasztfigurákban és jellemszerepekben voltak sikerei.

Szemjáték, mint az arcjáték (mimika) kiegészítő része, a szempillák (szemhéjak), szemgolyók és szemöldökök harmonikus mozgatásával tükrözi vissza az arcon a belső érzéseket és indulatokat. („A szem a lélek tükré”). A szemjáték a színészi ábrázolásnak fontos eszköze és kezdő színésznek — főleg a néha merev szemöldökök megmozdítása végett-ajánlatos a tükör előtt való gyakorlatozás. Rossz szemjáték a játékot hamissá, nehezen mozgatható szemek az arcot megrévé, kifejezéstelenné teszik. A szemek használatánál nemcsak nézni, de látni is kell, különben a nézés réveteg lesz. Lezárt szempillák a fájdalmat, keskeny szempillák a szenvedélyt, ábrándozást, álmatagságot, magasra ívelt szemöldök nyitott szempillákkal a csodálkozást, meglepetést, összehuzott szemöldökök nyitott szempillákkal az erélyességet, haragot jelentik. Oldalt néző szemgolyók szűk pislogó pillák között a ravaszság, kacsintás kifejezői, stb. A szemjátéknak különösen a filmszínészetnél van fontos szerepe. (Dr. Farkas Ferenc)

Szende Anna, színésznő, sz. 1873 szept. 22-én, Abaujszepsin. Színpadra lépett 1894 márc. 17-én. 1898-ban Makó Lajos temesvári színtársulatánál működött, mint operett-énekesnő. 1901-ben férjhez ment Stoll Károly rendezőhöz. (L. o.)

Szende Ernő (Nemes), író, sz. 1883-ban, Nemeskajalomban. Isk. Nagyszombatban, Pozsonyban és Sopronban végezte, itt nyert tanítói oklevelet s kezdettől fogva — mint elemi iskolai igazgató — Lajoskomáromban működik. Irodalommal tizenkilenc éves korában kezdett foglalkozni, ettől fogva elbeszélései meghaladják a négyszázat s ezek a vidéki lapokban s a fővárosi Ujságban, Magyarországon s a Tolnai Világlapjában is megjelentek. Írói neve: Homo. Szindarabjai: „Jézus az én mindenem”, „Ka-